

การกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคจิตเภทเป็นปัญหาสำคัญของทีมสุขภาพ เพื่อการวางแผนป้องกันการกลับมาซ้ำนั้น บุคลากรจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์การกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคจิตเภท กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ป่วยโรคจิตเภทที่เข้ามารักษาซ้ำที่แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 ราย ผู้ดูแลจำนวน 10 ราย แกนนำชุมชนจำนวน 10 ราย และบุคลากรในทีมสุขภาพจำนวน 7 ราย รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินสภาพจิต 3) แนวทางการสัมภาษณ์รายบุคคลและรายกลุ่มที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และ 4) แบบบันทึกการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1) ด้านผู้ป่วยโรคจิตเภทพบว่า ผู้ป่วยไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคจิตเภทและยาทางจิตเวช และมีทัศนคติต่อโรคจิตเภทและยาทางจิตเวชไม่ดี ตลอดจนมีสัมพันธภาพกับครอบครัวและชุมชนไม่ดี

2) ด้านครอบครัวพบว่า ผู้ดูแลขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคจิตเภท และยาทางจิตเวช ไม่ให้การช่วยเหลือผู้ป่วย ตลอดจนมีทัศนคติต่อผู้ป่วยโรคจิตเภทไม่ดี และผู้ดูแลที่มาส่งและรับผู้ป่วยไม่ใช่ผู้ดูแลหลัก

3) ด้านชุมชนพบว่า ชุมชนไม่ยอมรับผู้ป่วย ไม่ให้โอกาสผู้ป่วยในการทำงาน คนในชุมชนหวาดกลัว ล้อเลียนผู้ป่วย และมีความลำเอียงในการช่วยเหลือตามฐานะทางสังคม ชุมชนขาดความตระหนักในการให้การช่วยเหลือ และขาดความรู้เรื่องโรคจิตเภท

4) ด้านทีมสหวิชาชีพพบว่า บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผู้ป่วยจิตเภทได้อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

5) แนวทางในการจัดการสถานการณ์การกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องโรคจิตเภทและการรักษาแก่ผู้ป่วยและญาติ การลดปัจจัยที่ทำให้เกิดตราบาป การให้โอกาสผู้ป่วยทำงานในชุมชน และการดูแลผู้ป่วยโดยทีมสหวิชาชีพอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง

ผลการศึกษานี้ทำให้เกิดความเข้าใจสถานการณ์ที่ทำให้ผู้ป่วยโรคจิตเภทกลับมาเข้ารับรักษาซ้ำและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนป้องกันการกลับมาซ้ำของผู้ป่วยโรคจิตเภทในโรงพยาบาลสวนปรุงต่อไป

The re-admission of schizophrenic patients is an important problem for the mental health care team. In order to initiate a re-admission prevention plan, mental health care personnel must clearly understand about related situation. The purpose of this descriptive study was to explore and analyze situation surrounding re-admission. Purposive sampling was adopted to select 10 schizophrenic in-patients who were re-admitted at Suanprung Psychiatric Hospital, Chiang Mai; 10 caregivers of those patients; 10 community leaders and 7 multidisciplinary team personnel. Data collection was undertaken during July to September, 2009. Research instruments included 1) The Demographic data form; 2) The Mental Status Questionnaire (MSQ) 3) Individual and Group Interview Guideline developed by the researcher based on literature review 4) The Observation Checklist. The data were analyzed by descriptive statistics and content analysis.

The results revealed that;

1) In the aspect of schizophrenic patients, it was found that patients lacked knowledge about schizophrenia and psychiatric medication, had a negative attitude towards the disorder and psychiatric medication, and had a poor relationship with their family members and community.

2) In the aspect of the family, it was found that caregivers lacked knowledge about schizophrenia and psychiatric medication, did not provide assistance to the patients, and had a poor attitude towards the schizophrenia patients. Moreover, the caregivers who took the patients to the hospital were not the primary caregivers.

3) In the aspect of community, it was found that community did not accept the patients. The patients were not given opportunity to work. People in community were afraid and mocked them. There was a bias towards helping patients based on socio-economic status. Community lacked awareness in providing help and knowledge about schizophrenia.

4) In the aspect of multidisciplinary team, the personnel were unable to practice comprehensively and continuously according to patient care guidelines.

5) Guideline for managing the schizophrenic readmission based on sample's recommendation were as follows: Giving patients and families information about schizophrenia and its treatment, to both patients and families, minimizing causes of stigmatization, providing patients opportunity to work in community, and providing complete and continuous care by multidisciplinary team.

The results of this study provide an understanding of the situation of the schizophrenic re-admission. These results could be used as preliminary data to develop the re-admission prevention plan for schizophrenic patients at Suanprung Psychiatric Hospital.